

Fremsat den 12. februar 1985 af Lone Dybkjær (RV), Jytte Hilden (S), Margrete Auken (SF) og Tinning (VS)

Forslag til folketingsbeslutning
om offentlig energiplanlægning uden atomkraft

Folketinget pålægger regeringen at tilrettelægge den offentlige energiplanlægning ud fra den forudsætning, at atomkraft ikke vil blive anvendt.

Bemærkninger til forslaget

Udredningsarbejdet vedrørende atomkraftens sikkerhed, økonomi og affaldsopbevaring er nu afsluttet, jfr. miljøministeriets rapporter af februar og marts 1984 om sikkerheden ved kernekraftværker, placering af kernekraftværker og vurdering af elværkernes salthorstundersøgelser samt energiministeriets rapport af november 1984 om forhold af betydning for elektricitetsproduktion på basis af kul og uran.

På denne baggrund er det forslagsstillernes opfattelse, at atomkraft med den viden og teknologi, der er til rådighed i dag, skal udgå af den danske energiplanlægning, hvorfor det pålægges regeringen at drage de nødvendige konsekvenser heraf.

Forslagsstillerne opfordrer energiministeren til straks ved begyndelsen af folketingsåret 1985-86 at give det energipolitiske udvalg en redegørelse for iværksatte og påtænkte foranstaltninger til efterlevelse af beslutningsforslaget.

Skriftlig fremsættelse

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal hermed på forslagsstillernes vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om offentlig

energiplanlægning uden atomkraft.
(Beslutningsforslag nr. B 103).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Sp. 9071, den 31 1985.

haft, og når forslaget kommer frem i salen i dag, skyldes det jo, så vidt jeg kan se det, først og fremmest mere formelle hensyn.

Jeg skal derfor i det væsentlige begrænse mig til at henvise til de bemærkninger, jeg gjorde under førstebehandlingen af det tidligere forslag, og som er gengivet i Folketings-tidende 1984-85, sp. 1722 ff.

Om det nu foreliggende forslag skal jeg kort sige, at det i forhold til det tidligere har korthedens og det overskueliges fordele. Efter forslaget og bemærkningerne til det skal kernekraft med den viden og teknologi, der er til rådighed i dag, udgå af energiplanlægningen. Det er jo klar tale og til at forstå. Om det så også er det rigtige, man herved rammer, er straks en helt anden sag.

Som nævnt under førstebehandlingen af det tidligere forslag er det regeringens principielle opfattelse, at det ikke er hensigtsmæssigt at lægge sådanne bindinger på energiplanlægningen, at der ikke må tages hensyn til en energikilde, som måske på et senere tidspunkt kan vise sig at være fordelagtig. Jeg erindrer om, at de økonomiske fordele ved kernekraft, sådan som de også er blevet belyst igennem kul/kernekraft-redegørelsen, ikke generelt er blevet bestridt. Jeg erindrer også om de miljøfordele og forsynings-sikkerhedsfordele, som efter regeringens opfattelse er forbundet med kernekraft.

Men når det er sagt, skal det også siges, at regeringen, såfremt forslaget vedtages, naturligvis vil sørge for dets efterlevelse, og heller ikke heri er der noget nyt i forhold til situationen i efteråret.

Jytte Hilden (S):

Dette beslutningsforslag er, som ministeren allerede har sagt, måske nærmest en formssag, men dog en anelse interessant, al den stund det er første gang, vi i folketinget har set et flertalsforslag, som kræver atomkraft ud af den offentlige energiplanlægning.

Der er sagt meget for og imod, og det vil der sikkert stadig kunne siges, og jeg skal ikke gentage nogle af de utallige ting, som er blevet sagt. Jeg skal blot sige, at socialdemokratiet i høj grad lægger vægt på selve forslaget og også i høj grad lægger vægt på de bemærkninger, der er anført, og jeg skal hæfte mig ved to ting.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 103:

Forslag til folketingsbeslutning om offentlig energiplanlægning uden atomkraft.

Af Lone Dybkjær (RV), Jytte Hilden (S), Margrete Auken (SF) og Tinning (VS).
(Fremsat 12/2 85).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Energiministeren (Enggaard):

Beslutningsforslaget fra det radikale venstre, socialdemokratiet, SF og VS træder i stedet for det radikale venstres beslutningsforslag om offentlig energiplanlægning uden atomkraft, nr. B 12, som blev behandlet her i tinget den 8. november 1984. Der er derfor næppe grund til her i dag at gå nærmere ind på realiteten i sagen. Den drøftelse har vi

[Jytte Hilden]

Den første ting er, at det på den baggrund, som først skitseres i bemærkningerne, er forslagsstillernes opfattelse, at atomkraft med den viden og teknologi, der er til rådighed i dag, skal udgå af den danske energiplanlægning. Dermed mener vi selvfølgelig ikke, at hvis man finder en ny dims, en ny ventil el.lign., så er det ny teknologi. Det skal nærmest være noget, der kommer dumpende ned fra himlen, og det gør teknologi jo ikke.

Den anden ting, som jeg skal hæfte mig ved, er, at forslagsstillerne opfordrer energiministeren til straks ved begyndelsen af næste folketingsår at give det energipolitiske udvalg en redegørelse. Når det har været nødvendigt at skrive det i bemærkningerne, var det desværre, fordi ministeren efter den sidste forhandling – enten var det samme dag, eller også var det næste dag – i Radioavisen ligesom antydede, at dette jo ikke gav anledning til nogen som helst ændringer, for alt var, som det plejer. Men efter vores mening vil alt ikke være, som det plejer, for beslutter vi os for at tage a-kraften ud, må det betyde, at vi også beslutter os for at planlægge, forske og styre, og at dette så skal koncentrerer om andre ting; det kan så være energibesparelser, naturgasprojektet, vedvarende energi og et statsligt olieselskab.

Med disse bemærkninger skal jeg så sige, at vi selvfølgelig fra socialdemokratiets side er positivt stemt over for en særdeles hurtig behandling af dette forslag i folketinget.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg er også klar over, at dette er en fremsættelse af et forslag, som minder om det tidligere forslag, og jeg vil også henvise til den debat, der var ved den lejlighed, og naturligvis til ministerens udtalelser. Der er bare et par enkelte ting, som jeg synes der er god grund til at understrege, hver gang vi bringer dette emne på bane.

Vi er helt uenige. Vi mener netop, at de afgivne redegørelser med al tydelighed peger på, at også Danmark bør anvende denne energiform, som jo næsten alle de industrilande, vi kender, anvender. Vi mener, det er hykleri, når vi med god samvittighed kan anvende den strøm, der kommer til os fra Sverige, og som produceres ved hjælp af kernekraft. Den siger vi ikke nej til, ej heller de

fordele, den bringer os af økonomisk og miljømæssig karakter.

Netop de miljøvanskeligheder, som vi har set i den senere tid, peger jo også på det uansvarlige i helt at afvise denne vor tids mest miljøvenlige energiform, og jeg vil ikke undlade endnu en gang at advare også imod det forslag, der er til behandling i miljøudvalget, om ophævelse af arealreservationerne. Jeg er enig med ministeren i, at kapaciteten i elsektoren et stykke tid endnu er stor nok, men det vil være meget uheldigt, om man nu afskærer en kommende tid totalt fra at ændre mening, og jeg er jo ikke ene om at fremhæve det; betydende kræfter inden for fagbevægelsen har det samme syn på sagen.

Så må jeg sige, at fru Jytte Hilden gør sig skyldig i overvurdering af sig selv, når hun nu på dette tidspunkt kan stå og afgøre, hvad for dimser af hvilken størrelse der er af en sådan karakter, at man ændrer mening, men det er jo selvfølgelig også og kan også gøres til et politisk spørgsmål.

Vi må altså afvise forslaget.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg skal ganske kort til fru Annelise Gotfredsen sige, at det, der er vigtigt for mig at præcisere, er, at den nu kendte teknologi er de kraftværker af den type, som vi kender i dag, der bruger atomkraft, og det er den ud-lægning, som er socialdemokratiets.

Thor Pedersen (V):

Da mit partis ordfører, hr. Svend Erik Hovmand, ikke har mulighed for at være til stede under denne debat, skal jeg på venstres vegne sige, at vi fortsat erkender, at der ikke i dag er tilstrækkelig tilslutning til at fremme tanker om a-kraftværker i Danmark, men at vi til gengæld finder, at det ville være forkert at afskære fremtidige generationer fra at vælge denne mulighed.

Jeg skal i øvrigt henvise til vores bemærkninger under førstebehandlingen af B 12 i efteråret.

Margrete Auken (SF):

Vi kan alle sammen henvise til den debat, vi havde sidst. Jeg vil gøre det samme og også sige, at hvad angår det økonomiske, var det jo en, ja morsom bekræftelse på kul/ker-

[Margrete Auken]

nekraft-rapporten, som til fulde understreger, at det var fiktive tal og mirakeldyrkelse, som kunne gøre det til et økonomisk foretagende. Så vi har altså stadig væk også i økonomisk henseende været heldige, når vi slap uden om atomkraften.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at når vi andre er medforlagsstillere til det forslag, som er fremsat, og er gået sammen med socialdemokraterne, så betyder det – fuldstændig som fru Jytte Hilden sagde – ikke, at fordi man ændrer en dippedut, eller fordi fru Annelise Gottfredsen finder på, at man lige kan smalle dem lidt op eller ned, at så er vi i en ny teknologi. Det er den samlede kendte teknologi, som vi har den i øjeblikket, og så er det naturligvis på en måde en banalitet at sige, at man ikke kan tage mere højde for fremtiden end ud fra det, man ved. Men vi har gerne villet tage den banalitet med ind, og der er ikke tale om, at der er ændringer i de tidligere holdninger, hverken hos SF, VS eller de radikale, så vidt jeg kan høre, og så vidt jeg også kan høre, er vi enige med socialdemokraterne.

Så vil jeg godt benytte denne lejlighed til at foreslå ministeren en besparelse. Jeg ved, at regeringen elsker besparelser, og nu har man jo lige lagt et nordisk program frem, hvor der ikke er plads til aktivitetsforøgelse fra dansk side, og nu kan Danmark komme med et godt spareforslag.

Et af de største budgetter i det nordiske samarbejde er det underlige foretagende, der hedder Nordisk kontaktorgan for atomenergispørgsmål. Det er et mærkeligt foretagende. Jeg har spurgt til det på hver eneste session. Jeg har kun fået mærkelige, tågede svar. Det er en af de største poster på budgettet, og i betragtning af, at kun to af de fem nordiske lande har atomkraft – og deraf har det ene vedtaget at afvikle den – er det grotesk, at alle fem lande skal betale til det. Da det oven i købet er så heldigt, at det i beretningen, C 1, til i år skrives, at de fleste projekter nu er gået ind i deres afsluttende fase, er der en pragtfuld lejlighed for ministeren til en virkelig god og progressiv besparelse.

Jeg vil i øvrigt meget gerne have ministerens kommentar til dette her, da vi jo ikke har for skik at skændes indbyrdes på Nordisk Råds session; vores skænderier må vi holde herhjemme, så jeg vil godt have ministeren til at svare på det nu.

(Kort bemærkning).

Annelise Gottfredsen (KF):

Det er disse dippedutter, som vi hele tiden diskuterer, og det er jo ikke en teknologisk diskussion i dag. Jeg vil bare sige, at hjulet har ændret hele verdenshistorien. Tandhjulet er også en lille dippedut, men den havde minsandten en stor virkning.

Birgith Mogensen (CD):

Jeg skal henvise til mit indlæg den 8. november 1984, aftrykt i Folketingstidende 1984-85, sp. 1732 og 1733.

Vor indstilling til kernekraft er uændret. Vi er interesserede i alle former for alternative og vedvarende energikilder i hele det danske samfund. Men – for der er et men – vore betingelser er, at miljøhensyn og forbrugernes krav om prisbillighed både ego- og samfundsmæssigt prioriteres bedst muligt.

Uanset disse tilføjelser ønsker CD en jacobslutning for kernekraftværker på dansk jord inden anno 1990. Sagt rent ud: vi kan i dag ikke tillade os at disponere imod næste generations sunde fornuft, den fornuft, der klart vil indse, at a-kraft er den rene, sikreste og mest miljøvenlige energi, der findes.

Vi må ikke træffe uigenkaldelige beslutninger. Ser man til Sverige, kan vi se svenskernes besvær med nu at finde en løsning, der bevare a-kraften. Vi skal ikke forhindre kommende danske generationer i at handle fornuftigt.

CD kan altså ikke tilslutte sig B 103.

Tinning (VS):

Det kan selvfølgelig vise sig, at jeg kommer til at tage fejl, men jeg tror faktisk, at dagen i dag vil vise sig at være den næstglædeligste dag i min tid som energipolitisk ordfører for VS. Den glædeligste dag bliver selvfølgelig den dag, da beslutningsforslaget her bliver vedtaget, og den oprinder altså snart, kan jeg forstå på det hele.

Jeg er enig med energiministeren i, at dette forslag har fordelene af at være både kort, klart og overskueligt. Hvis fru Annelise Gottfredsen vedblivende har tvivl om, hvad der egentlig står, vil jeg foreslå hende at kontakte ministeren, så laver vi andre noget andet imens.

Ove Jensen (FP):

[Ove Jensen]

Som tidligere meddelt har fremskridtspartiet den opfattelse, at spørgsmålet om atomkraft eller ej skal afgøres ved en folkeafstemning, og derfor afviser vi dette forslag.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal takke præsidiets for, at dette forslag kunne komme på dagsordenen i dag. Jeg kan også sige, at jeg har lovet, at debatten ikke ville tage mere end et kvarter. Deri mangler der ½ minut, så jeg skal nøjes med at takke for den behandling, der har fundet sted.

Energiministeren (Enggaard):

Af respekt for fru Lone Dybkjærs løfte til formanden skal jeg nøjes med at sige, at fru Margrete Aukens spørgsmål ikke vil blive besvaret her i dag. Det ligger sådan, at enkeltheder i et budget inden for det nordiske samarbejde næppe falder ind under de principielle bemærkninger, som er indeholdt i forretningsordenens bestemmelser vedrørende forslags 1. behandling.

I øvrigt henstiller jeg til fru Margrete Aukens overvejelse, om en anden del af det, som blev drøftet i den nordiske debat forleden dag, nemlig tanken om at lægge endnu et kabel over Kattegat fra Sjælland til Jylland, noget af det, som blev lovprist fra alle sider, ikke i realiteten er et udtryk for den energipolitiske situation, som dagens forslag fører frem imod, nemlig at vi i så fald bliver mere afhængige af at importere a-kraft fra andre lande til forbrug i Danmark.

Margrete Auken (SF):

Må jeg sige til ministeren, at så tager vi debatten på Nordisk Råds session igen. Men det er utroligt: nu har jeg spurgt om det 3 år i træk på sessionerne i Nordisk Råd, og jeg har hver eneste gang ikke fået svar. Så må jeg gå op og sige, at jeg kan altså heller ikke få det hjemme i det danske folketing, fordi det åbenbart er en hemmelighedsaffære. Det atomenergisamarbejde er den største post på det nordiske budget.

Så vil jeg lige sige, hvad jeg ikke fik sagt før, fordi vi skulle prøve at fatte os i kort-hed, at nu må det så frem, at vi i øjeblikket har denne estrupistiske regering, som nok formelt overholder bestemmelserne, men der-efter fortsætter, som om ingenting er sket.

Den energiredegørelse, vi fik sidst, var bare en redegørelse, der manglede atomkraft, men derudover var det fuldstændig de traditionelle, forvitrede former, den løb i.

Når vi kan tilslutte os energisamarbejdet, sådan som det ligger i den nordiske plan, altså kabelsamarbejdet, og det kan vi, så er det, fordi det kan bruges til et fornuftigt og konstruktivt samarbejde og ikke nødvendigvis forskriver os til den vilde flugt fremad, som ministeren synes er den eneste udvej, der i øjeblikket er for at løse vores problemer.

Energiministeren (Enggaard):

Jeg synes, fru Margrete Auken principielt må erkende, at så længe et forslag ikke er vedtaget her i folketinget, er det ikke en retstilstand, som hun må forvente bliver efterlevet.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det vil jeg så tage som en glædelig meddelelse om, at ministeren herefter fuldstændig vil ændre de gældende energiplaner, så de kommer til at handle om noget andet end bare noget, der mangler atomkraft.

Energiministeren (Enggaard):

Fru Margrete Auken må ikke slutte urimeligheder ud fra en sætning, som hun udlægger efter sit forgodtbefindende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til det energipolitiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Betænkning afgivet af det energipolitiske udvalg den 21. marts 1985

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om offentlig energiplanlægning uden atomkraft

[af Lone Dybkjær (RV), Jytte Hilden (S), Margrete Auken (SF) og Tinning (VS)]

Udvalget har behandlet forslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til skriftlig besvarelse til energiministeren.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, socialistisk folkepartis, det radikale venstres og venstresocialisternes medlemmer af udvalget) forslaget til *vedtagelse uændret*.

Flertallet opfordrer, som anført i bemærkningerne til forslaget, energiministeren til straks ved begyndelsen af folketingsåret 1985-86 at give udvalget en redegørelse for iværksatte og påtænkte foranstaltninger til efterlevelse af folketingsbeslutningen.

På denne baggrund afstår flertallet fra at kommentere og stille uddybende spørgsmål til ministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål, som er medtaget som bilag til denne betænkning.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis, venstres, centrum-demokraternes og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller forslaget til *forkastelse* ved 2. (sidste) behandling og beklager, at man fra flertallets side forsøger at udelukke muligheden for på et senere tidspunkt at inddrage A-kraft i Danmarks energiforsyning.

Annelise Gotfredsen (KF) nfm. Ahlmann-Ohlsen (KF) Kent Kirk (KF)

Helge Adam Møller (KF) Svend Erik Hovmand (V) Tørnæs (V) Birgith Mogensen (CD)

Steffensen (KrF) Baadsgaard (S) Knud Damgaard (S) Mette Groes (S)

Hans Hækkerup (S) Risgaard Knudsen (S) Løvig Simonsen (S) Riishøj (SF)

Tinning (VS) Lone Dybkjær (RV) fmd.

Partierne FP og FD havde ikke medlemmer i udvalget.

Udvalgets spørgsmål til energiministeren
og dennes svar herpå

Spørgsmål 1:

»Ministeren bedes fremkomme med en redegørelse indeholdende en vurdering af konsekvenserne af en vedtagelse af forslaget med hensyn til administration, planlægning, forskning m.v.«

Svar:

Som det fremgår af energiministeriets rapport fra november 1984 om kul og kernekraft, vil der først omkring år 2000 være behov for nye kraftværker af en sådan størrelse, at kernekraft naturligt ville kunne indpasses i det danske elsystem. En vedtagelse af det foreliggende forslag vil således på kort sigt kun have begrænset betydning med hensyn til planlægningen og vurderingen af konkrete eludbygningsprojekter.

På længere sigt vil en vedtagelse af forslaget imidlertid give anledning til en fornyet vurdering af eludbygningsmulighederne fra omkring århundredskiftet. I denne forbindelse vil der bl.a. i den fortsatte energiplanlægning og -forskning være behov for at undersøge mulighederne for at basere eludbygningen på andre teknologier end kulfyring og at videreføre arbejdet med miljøforbedrende teknologi ved kulfyrede kraftværker.

For den offentlige administration skønnes en vedtagelse af forslaget ikke at få personalemæssige konsekvenser. Kun tilsynet med nukleare anlæg under miljøministeriet har administrative opgaver, der er direkte relaterede til anvendelse af kernekraft. De sikkerhedsmæssige opgaver, denne enhed har i dag, vil i vidt omfang stadig eksistere, så længe vore nabolande anvender kernekraft og der til generelle forskningsmæssige formål anvendes forsøgsreaktorer i Danmark.

Med hensyn til arealreservationer til kernekraftværker kan jeg henvise til miljøministerens indlæg ved 1. behandling den 16. januar 1985 af forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af arealreservationer til atomkraftværker (B 43).

Miljøministeren redegjorde her for den planlægningsmæssige baggrund for arealreservationerne og tilkendegav, at hvis folketinget vedtager beslutningsforslaget om energiplanlægning uden kernekraft og ikke mener, at der fortsat skal holdes en mulighed åben for senere alligevel at indføre kernekraft, må konsekvensen være, at reservationerne ophæves. Miljøministeren foreslog, at dette i givet fald skulle ske pr. 1. juni i år.

Miljøministeren fandt det imidlertid rigtigt at lade et hurtigt arbejdende embedsmandsudvalg undersøge, om nogle af de arealer, der er reserveret til kernekraftværker, skal kunne bruges til andre formål, hvis de ikke fastholdes til kernekraftværker. Udvalget er nedsat.

Forskningsaktiviteterne i Danmark inden for energiområdet er allerede for flere år siden blevet omlagt, således at det i dag kun er en meget begrænset andel af midlerne, som anvendes på områder, der sigter mod udnyttelse af kernekraft. Den dominerende del af den tilbageværende forskning på kernekraftområdet har et videnskabeligt formål og er endvidere bestemt af ønsket om at opretholde en ekspertise til generelt at kunne følge med i den internationale teknologiske udvikling samt specielt at kunne bistå danske myndigheder i spørgsmål vedrørende kernekraftværker i nabolandene. Vedtagelse af det foreliggende beslutningsforslag vil derfor i denne henseende ikke have forskningsmæssige konsekvenser.

Sp. 8254, den 21/3 1985.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 103:

Forslag til folketingsbeslutning om offentlig energiplanlægning uden atomkraft.

Af Lone Dybkjær (RV), Jytte Hilden (S), Margrete Auken (SF) og Tinning (VS).

(Fremsat 12/2 85. Første behandling 1/3 85. Betænkning 21/3 85).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jytte Hilden (S):

Det kunne være fristende i dag at kommentere både det hidtidige forløb af atomkraftdebatten og selve det forslag, som vi om et kort øjeblik vedtager. Jeg skal dog afstå fra nogen lang tale, blot trække to væsentlige punkter frem.

For det første er baggrunden for dette forslag om offentlig energiplanlægning uden atomkraft de utallige initiativer, den socialdemokratiske regering satte i værk ved oprettelsen af et energiministerium i 1979. Baggrunden er således i orden, og mange planer er allerede lagt.

For det andet kan dette forslag nok så meget betragtes som et ja til en lang række initiativer som som et nej til atomkraft. Det betyder, at vi er slemt utilfredse med ministerens svar, der er optrykt som bilag til betænkningen. Ministeren synes her alene at svare på de eventuelt negative konsekvenser eller manglende konsekvenser, som opgivelse af a-kraft med nukent teknologi vil få, men ministeren beskæftiger sig slet ikke med de mange andre initiativer, som nu må intensiveres. Vi mener det faktisk alvorligt med den redegørelse, ministeren skal komme med til efteråret, og til den tid vil ministeren ikke slippe nær så billigt som i dag.

Når vi ikke har ønsket at uddybe spørgsmåls og svar, er det for at få beslutningsforslaget igennem tinget før påske.

De initiativer og aktiviteter, som trænger sig på uden a-kraft, er for socialdemokratiet at se naturgasprojektet, udbygning af den vedvarende energi, energibesparelser og opbygning af et statsligt olieselskab.

Der er for os at se masser af planlægnings-, forsknings- og styringsproblemer, som skal tages op i den kommende tid, og det er det med et ja til noget og et nej til noget andet. Jeg siger dette især ved tagelsen af beslutningsforslag nr. B 103. Kanske jeg ganske særligt tænker på de radikale, som for tiden har tætte relationer til regeringen og måske indflydelse på finanslovsforslaget, for dette forslag kommer til at koste penge til de andre elementer i energisektoren – mærk jeg det!

Mine sidste bemærkninger skal være til alle de grædekoner, som nu beklager sig og fortvivler. Teknologivurderinger, som dette er et glimrende udtryk for, betyder valg, men valg betyder ikke, at verden bryder sammen, blot at der vælges både fra og til.

Debatten her i landet om a-kraft har været langvarig og spændende, og den har været inspirerende. Vi står ikke med et a-kraftværk, som ikke skal sættes i gang, og vi står heller ikke med en lang række a-kraftværker, som skal nedlægges på et eller andet tidspunkt. Vi står præcis med en anden fremtid, som vi selv har valgt efter en folkelig og engageret debat helt i stil med det aktive demokrati, som vi jo alle hylder i netop denne sal, og det er nu ikke så dårligt endda.

Margrete Auken (SF):

På denne rædsomme dag, som vel er en af de græseligste, vi kommer til at opleve, håber jeg, i dette folketing, har vi en stor og herlig begivenhed, sådan at jeg har trallet hele morgenen:

»Sorrige og glæde de vandre til hobe,
lykke, ulykke de gange på rad,
medgang og modgang hinanden tilråbe«
– og så kunne vi tage hele Kingo. Lad os trøste os med, at det en gang imellem er medgangen, vi jubler over, og ikke kun modgangen, vi begræder.

Dette skal først og fremmest være et til lykke til OOA for deres fantastisk store arbejde igennem mange år. Uden deres indsats var dette ikke lykkedes. Så var vi blevet tromlet ned, og så havde vi i dag siddet med de problemer, som alle de andre har. Det er dem, der har holdt ud, og det er også dem, der i dag giver os et vist mod til at gå videre med at løse alle de andre problemer, som vi skal løse i samarbejde med folkelige bevægelser. Altså først og fremmest til lykke til OOA for dette resultat i dag.

Og selvfølgelig til lykke til os herinde. Det bliver noget nemmere fremover at tage fat på især vore miljøproblemer. Og til lykke til danskerne. På et eller andet tidspunkt siver det måske oven i købet ind i hovedet på regeringen, at nu er denne vedtagelse altså gået igennem, ja, selv på energiministerens, sådan at vi kan få en energiplanlægning, som ikke bare mangler atomkraft, men som faktisk handler om, at vi vil have en langsigtet og

(Margrete Auken)

miljøvenlig og menneskevenlig energiplanlægning, som gerne skulle tage højde for en fremtid, som rækker mere end 20-30 år frem.

Tak til os alle sammen og halleluja for, at der dog er noget, der er gået godt i alle disse græselige sager.

Tinning (VS):

Det er rigtig, at den vedtagelse, der følger om kort tid, er et klart og tydeligt eksempel på, at det faktisk nytter, og at arbejdet i de forskellige græsrodsbevægelser faktisk nytter, især når det sker i et så godt samarbejde med forskellige andre bevægelser og forskellige partier, som det har været tilfældet i denne sag. Der er selvfølgelig grund til også fra os at sige til lykke til OOA og til de øvrige dele af energibevegelsen og alle andre, der har været med og er med.

Sagen bliver meget hurtigt et eksempel på, at der er grænser for, hvad man umiddelbart får en lidt vrangvillig, lidt tvær, lidt vel sindig energiminister til at foretage sig. Det siger sig selv, at hvis ikke vi er i stand til – det gælder partierne, men det gælder så sandelig også energibevegelsen – at komme videre, ikke bare at sige nej til atomkraft, men lige præcis at sige: hvordan får vi udviklet en mere fornuftig, en alternativ energipolitik, får den formuleret, får den diskuteret og får den lagt frem gang på gang for offentligheden og for energiministeren, så vil tingene gå utrolig langsomt.

Det, det drejer sig om, er, at vi skal væk fra at diskutere, hvordan vi nu får brugt al den gas, vi lige pludselig er kommet til at købe og rage til os, hvordan vi nu får brugt den enorme kapacitet på kraftværkerne, som er blevet opbygget. Spørgsmålet skal ikke være: hvordan får vi nu brugt den energiproduktionskapacitet, vi alligevel har fået os? Spørgsmålet må derimod være: hvordan får vi tilrettelagt produktionen og samfundet i øvrigt, så vi bruger mindst mulig energi på den mest fornuftige måde, for der er ikke nogen grund til at frådse med det?

Det er vigtigt, at vi, når vi er færdige med festen – den er der god grund til at holde frods alt, også uanset hvad der foregår udenfor – finder ud af og får diskuteret med udgangspunkt f.eks. i den alternative energiplan, der er lavet, hvordan vi kommer videre, og hvordan vi tvinger det meget vrangvil-

lige, ret store mindretal herinde til at opføre sig bare en lille smule mere fornuftigt, også på dette område.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkiilde):

Det er ønskeligt med en smule mere ro i salen.

Poulsgaard (FP):

Jeg ved ikke, hvem man skal ønske til lykke. Er det næste generation, der måske bliver fattigere end vore nabolandes? Jeg ved ikke, om det er noget at ønske til lykke med, at græsrodsbevægelser har taget magten over folketinget, for det er det, der er tilfældet.

Det er klart, at i alle partier er der modstandere og tilhængere af atomkraft, og vi, der sidder herinde, er faktisk ikke mere kompetente til at afgøre det end vælgerbefolkningen. Derfor har vi foreslået gang på gang, at vi skulle lægge det ud til en folkeafstemning. Det var en enkel sag at lægge det ud: man kørte et halvt års kampagne, oplysning i radio og fjernsyn, og man sluttede med en vejledende folkeafstemning. Det må da være det rigtige at gøre fremfor at lade nogle enkelte græsrodsbevægelser bestemme.

Jeg nægter simpelt hen at tro på, at den socialdemokratiske gruppe er enig i dette. I hvert fald er de socialdemokratiske vælgere ikke enige. Der er også mange socialdemokratiske vælgere, der ønsker atomkraft, netop for at vor industri og andet ikke skal sakke agterud.

Af den grund kan vi selvfølgelig ikke støtte beslutningsforslaget, men beklager dybt, at man ikke har vedtaget det, fremskridtspartiet gang på gang har foreslået, nemlig en folkeafstemning. Så var der noget at ønske til lykke med, men det er ikke noget at ønske til lykke med, at nogle græsrodsbevægelser har fået held med deres aggression.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg tror ikke, det har noget formål, at vi endnu en gang tager diskussionen om vejledende folkeafstemninger. Den har vi haft cirka én gang om året i anledning af forslaget fra fremskridtspartiet, og det er ingen nytte til at tage den.

Jeg skal blot slutte mig til rækken af de talere, der er glade for, at dette forslag nu

[Lone Dybkjær]

kommer igennem. Det har jo taget nogle års arbejde.

Jeg skal til fru Jytte Hilden sige, at jeg ikke synes, det har noget formål, at forslagsstillere står og småkosser hinanden eller småhakker på hinanden, når de er fælles om et beslutningsforslag. Jeg skal derfor ikke kommentere det, fru Jytte Hilden sagde, men kun sige, at den historieskrivning, der blev lavet, ikke er den mest korrekte og udtømmende, jeg har været ude for.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg skal blot til fru Lone Dybkjær sige, at jeg selvfølgelig ganske deler hendes opfattelse og er meget glad ved det flertal, vi har. Men det, vi godt kunne have ønsket os, var bl.a. i indeværende år 200 mill. kr. til vedvarende energi, og det stillede vi ændringsforslag til finanslovsforslaget om, fordi vi var så forudseende, at vi regnede med, at dette forslag ville komme igennem. Det er såmænd den lille finte, jeg var inde på, men vi håber meget, at vi nu vil få penge til vedvarende energi.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Ja, og det var netop den finte, jeg synes fru Jytte Hilden skulle have undladt ved denne sags behandling, bare denne ene sag, hvor vi stod sammen.

Energiministeren (Enggaard):

Det er rigtigt, som det har været sagt i dag, at debatten har været usædvanlig langvarig, men synspunkterne er jo velkendte, og nu ser det ud til, at et flertal i dag vil vedtage, at kernekraft ikke kan indgå i den danske energiplanlægning længere. Men netop derfor er der vel grund til at gøre nogle enkelte yderligere bemærkninger, fordi det trods alt er en markant situation i hele den energipolitiske udvikling.

Siden den første oliekrise i 1973-74 har det for skiftende regeringer, også for socialdemokratiske regeringer, været en klar målsætning at mindske Danmarks energiforsyningsmæssige sårbarhed ved at udvikle et flerstrengt energiforsyningsystem. Naturgas og vedvarende energi har været og er et led i det. Det

samme gælder elværkernes omstilling fra olie til kul, men også kernekraften har jo været betragtet som et væsentligt led i en sådan politik, også af socialdemokratiske regeringer.

De undersøgelser, som man har ønsket gennemført for at gå videre med kernekraftspørgsmålet, foreligger i dag. Det gælder undersøgelserne vedrørende de sikkerhedsmæssige forhold og de placingsmæssige forhold. Det gælder undersøgelserne vedrørende deponeringsmulighederne for radioaktivt affald, og det gælder undersøgelsen af økonomien i kernekraft og de forsyningsmæssige aspekter.

Efter regeringens opfattelse peger alle disse undersøgelser og rapporter i én retning, nemlig den, at det rigtige er at arbejde videre med spørgsmålet om indførelse af kernekraft i Danmark.

Også udviklingen i udlandet bekræfter rigtigheden af det synspunkt. Bortset fra Norge, der har så rigelig adgang til vandkraft, har samtlige vore nabolande kernekraft. Det samme gælder de lande, vi plejer at sammenligne os med, og i så godt som alle disse lande udgør kernekraft i disse år en stigende andel af elproduktionen.

Jeg tror, at det allerede med disse ord vil være fremgået, at regeringen må tage afstand fra forslaget. Heri ligger ikke, at regeringen går ind for, at vi her og nu skal tage fat på at indføre kernekraften. Men på det grundlag, der foreligger i dag, at afskrive kernekraft som fremtidig energikilde i Danmark finder regeringen på den anden side både unødvendigt og uklogt.

Det er unødvendigt, fordi vi ikke i dag står over for at skulle vælge mellem den ene og den anden form for udbygning af elproduktionskapaciteten. Effektbehovet vil, som det fremgår af ministeriets rapport, først træde ind omkring århundredskiftet, men det er også unødvendigt, fordi tilstedeværelsen af den nukleare mulighed i dansk energipolitik ikke på nogen måde har hindret udviklingen og anvendelsen af andre energikilder. Det er uklogt, fordi det nu engang ikke er klogt at båndlægge sin egen handlemulighed ved på forhånd at afskære sig fra engang i fremtiden at tage en bestemt energiteknologi i anvendelse. Det gælder ikke mindst, fordi den teknologi, som det drejer sig om, kernekraften, kan indebære store fordele med hensyn til miljø,

[Energiministeren]

økonomi og forsyningsikkerhed. Vi har ikke i Danmark tradition for at udelukke bestemte muligheder, og vi bør efter min mening heller ikke gøre.

Lad mig endelig sige, at uanset, hvad man mener i denne sag, så er det, som det har været fremført flere gange, en markant energipolitisk beslutning, der træffes. Regeringen har ikke ønsket den beslutning, der her er lagt op til, men hvis den vedtages, som der er udsigt til, så er det en selvfølge, at vi vil sørge for dens efterlevelse.

Margrete Auken (SF):

Man kan komme slemt i tvivl med hensyn til, hvad denne regering mener med at efterleve beslutninger i folketinget. I betragtning af, at vi i går havde en stor patetisk, debat om demokratiet, dagen efter at vi havde oplevet, at regeringen simpelt hen havde gjort det modsatte af, hvad et flertal i folketinget havde pålagt den, så synes jeg nok, at det begynder at blive en meget, meget tvivlsom situation, og ved at høre energiministerens udrådning af, hvordan den energipolitiske situation er, har jeg al mulig grund til at tro, at det eneste, vi kommer til at opnå, er, at atomkraften helt formelt ikke findes i energiplanlægningen, og så findes den i øvrigt alle de andre steder, som f.eks. i Nordisk Kontaktorgan for Atomenergiforskning, sådan som den er i alle de andre internationale sager. Der bliver vi ved med at hælde penge i det, vi bliver ved med at lave det, og så vil regeringen ikke sætte penge af til vedvarende energikilder ud over de småpenge, der falder lidt hist og pist.

Det er jo den situation, vi får, og jeg ved ikke, hvordan vi skal komme om ved en regering, som er så estrupistisk som den, vi sidder med nu, som simpelt hen går imod folketingsflertallet. Jeg er bange for, at vi kommer til at opleve nøjagtig det samme her, men hvad man gør ved det? Det må der være en eller anden statsretskyndig der kan forklare os. Skal vi fyre ministeriet og sætte nogle nye folk derover, eller hvordan? Hvem skal embedsmændene være loyale over for? Ministeren, der er imod os, eller folketinget?

Det er en interessant situation, vi er i, og den bliver ikke mindre interessant, efterhånden som der kommer den ene sag efter den anden på bordet her i folketinget, hvor rege-

ringen bliver stemt ned, og så siger den: nå, og så gør den, som det passer den.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 79 stemmer (S, SF, RV og VS) mod 67 (KF, V, CD, FP og KrF).

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til energiministeren.

Jeg må bede om ro på tilhørerpladserne!
(*Demonstration fra tilhørerpladserne.*)

Vedtaget af Folketinget ved 2. (sidste) behandling den 29. marts 1985

Folketingsbeslutning

om offentlig energiplanlægning uden atomkraft

Folketinget pålægger regeringen at tilrettelægge den offentlige energiplanlægning ud fra den forudsætning, at atomkraft ikke vil blive anvendt.

Lilli Gyldenkilde

Gythe Andersen

KOPIENS RIGTIGHED BEKRÆFTET

J. H. Schultz
CHEF FOR FOLKETINGETS BUREAU